

28. ЦДАВО. – Ф.166. – Оп.15. – Од. зб. 822. – арк.54.
29. ЦДАВО. – Ф.166. – Оп.15. – Од. зб. 316. – арк.23.
30. ЦДАВО. – Ф.166. – Оп.15. – Од. зб. 443. – арк.28-29.
31. ЦДАВО. – Ф.166. – Оп.15. – Од. зб. 822. – арк.32.
32. ДАМК. – Ф. Р-346. – Оп.2. – Од. зб. 97. – арк.3,7,8.
33. ЦДАВО. – Ф.166. – Оп.15. – Од. зб. 822. – арк.35.

Буряк С. А. Высшее историческое педагогическое образование в УССР (1945-1956 гг.)

Исследовано развитие исторического образования в педагогических и учительских институтах СССР в послевоенное время (1945-1956 гг.), когда в стране осуществлялся массовый идеологический контроль, давление советской власти и партии над сферой образования. Определена перестройка содержания исторического педагогического образования в данный период, проанализированы учебные планы, программы исторических факультетов, а также рассмотрена методическая работа кафедр истории.

Ключевые слова: историческое образование, кафедра, педагогический институт, учительский институт, программа, учебный план.

Buryak S. A. Higher historical pedagogical education in the Ukrainian SSR (1945-1956).

Investigated the development of history education in pedagogical and teachers' institutes USSR in the postwar period (1945-1956), when the country was carried out massive ideological control, pressure the Soviet government and party on the education sector. Defined restructuring content historical pedagogical education in this period, analyzed curricula, programs, history departments, as well as the methodical work of departments of history.

Keywords: historical education, department, pedagogical institute, teacher's Institute, program, curriculum.

УДК 621.3(09)+921.3(477)

О. Є. Тверитникова

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВИМИ КАДРАМИ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ (1950–1960 рр.)

Розглянуто етапи формування системи підготовки і атестації наукових та науково-педагогічних кадрів електротехнічного профілю в провідних вищих технічних навчальних закладах та академічних установах України впродовж 1950–1960 рр. На основі аналізу нормативно-правових документів встановлено характерні ознаки функціонування інституту аспірантури та докторантури на тлі освітньої державної політики другої половини ХХ ст. Висвітлено особливості підготовки наукових кадрів для електротехнічного комплексу, зокрема досліджено діяльність спеціалізованих вчених рад, виокремлено здобутки та вказано на недоліки у розвитку системи формування наукового та освітнього потенціалу того часу.

Ключові слова: вища електротехнічна школа України, підготовка наукових кадрів, аспірантура, докторантура, спеціалізована вчена рада

Невід'ємною частиною розвитку промислової галузі є її забезпечення висококваліфікованими науковими кадрами як інженерними, так і вищої кваліфікації. Електротехнічна промисловість другої половини ХХ ст. одна з найбільш наукомістких галузей. Її наукову базу складали науково-технічні центри, де проводилася підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів для організації дослідної та навчальної роботи. Інститут підготовки кадрів вищої кваліфікації розпочав формуватися в Україні в першій чверті ХХ ст. зі створенням науко-дослідних кафедр при вищих навчальних закладах. Кафедри працювали, як окремі наукові одиниці у тісному взаємозв'язку з Українською академією наук (УАН). Також підготовка наукових кадрів проводилася в системі Української академії наук за допомогою науково-дослідницьких установ, які створювалися, починаючи з 1921 р. [1]. На початку 1930-х рр. сформовано основні положення щодо першого ступеня післядипломного навчання, зокрема конкретизовано вимоги до підготовки аспірантів, підтверджено головні засади організації навчання, атестації та отримання вченого ступеня. Поступово аспірантура перетворилася на основну форму підготовки кадрів вищої кваліфікації у вищих навчальних закладах. Між тим протягом другої половини ХХ ст. система підготовки аспірантів, а також докторантів постійно вдосконалювалася.

Проблему відновлення наукового потенціалу досліджено в роботі за редакцією В.Ж. Келле, де проведено ґрунтовний кількісний і якісний аналіз динаміки змін чисельності наукових кадрів на основі статистичних матеріалів [2]. Опосередковано проблеми діяльності аспірантури розглянуто дослідниками наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. [3–7]. Зокрема, окремі аспекти розвитку інституту аспірантури і докторантури в Україні – І.Ю. Регейло, створення та ефективність діяльності заочної аспірантури – Н.П. Цеховий, нормативно-законодавчі аспекти становлення системи підготовки кадрів – О.Б. Ткаченко. Формування професорсько-викладацьких кадрів для вищої електротехнічної школи фрагментарно подано в ювілейних виданнях, присвячених історії навчальних закладів [8–11]. Здійснений аналіз досліджень свідчить, що спеціальна праця, присвячена формуванню системи підготовки кадрів вищої кваліфікації для електротехнічної галузі відсутня.

Автор ставить за мету вивчення проблеми професійної підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів для електротехнічного науково-освітнього і промислового комплексу України, опираючись на залучення масиву архівних матеріалів. Окрім того до джерельної бази дослідження ввійшли нормативно-правові документи, що регулювали діяльність з підготовки кадрів вищої кваліфікації.

Забезпечення розвитку електротехнічного напрямку науковим потенціалом другої половини ХХ ст. здійснювалося науково-дослідними установами: академічними та галузевими, а також провідними вищими технічними навчальними закладами (ВТНЗ), зокрема політехнічними інститутами: Київським, Харківським, Львівським та Одеським. У перші повоєнні роки, поряд із завданням відновлення навчального процесу, ВТНЗ України розпочали вирішувати проблему відтворення наукових кадрів. Тоді чисельність аспірантів і докторантів була істотно меншою, порівняно із довоєнними показниками. Розширення електротехнічного напрямку у провідних ВТНЗ, відкриття нових факультетів з урахуванням потреб відбудови й подальшого розвитку народного господарства потребувало фахівців з науковими ступенями як для навчального процесу, так і для проведення дослідної роботи.

Підготовку аспірантів у провідних ВТНЗ було поновлено відразу після реевакуації навчальних закладів. Затверджено спеціалізовані вчені ради і вже в 1946–1947 рр. відбувалися перші повоєнні захисти дисертаційних робіт. Чисельність аспірантів залишалася досить незначною. Наприклад, у Харківському електротехнічному інституті набір до аспірантури, функціонування якої відновлено в 1945 р. на дев'яти кафедрах, становив лише шість осіб [12, арк. 1].

В Київському політехнічному інституті (КПІ) спеціалізована вчена рада електротехнічного факультету розпочала працювати з 1945 р. за спеціальностями: «Електричні машини», «Центральні електричні станції», «Техніка високих напруг», «Електропривод, електричні апарати і автомати», «Електричні вимірювальні прилади і апарати». До складу ради входили такі відомі вчені, як А.В. Орловський, А.Д. Нестеренко, І.І. Гребень, В.Г. Холмський та ін. Наукові кадри готувалися і для інших навчальних та наукових закладів, зокрема захищалися здобувачі з Одеського політехнічного, Куйбишевського та Пензенського індустріальних інститутів, Інституту електротехніки АН УРСР тощо [13, арк. 10–11].

Між тим, організація процесу підготовки аспірантів йшла досить повільно, план прийому до аспірантури не виконувався, відчувався брак наукових керівників, матеріально-технічної бази. Кількість захистів кандидатських, а особливо докторських дисертацій, була недостатньою. Ситуація з підготовкою докторантів була невизначеною. Складність підготовки наукових робіт відбивалася на їхній якості. Про це свідчить аналіз архівних матеріалів фондів Державного архіву м. Києва. Впродовж 1949–1951 рр. на засіданнях Вченої ради КПІ розглянуто сімдесят одна кандидатська дисертаційна робота і тринадцять докторських. При цьому, 64% із усіх розглянутих докторських дисертаційних робіт відхилено (табл. 1). Діяло положення, що у виняткових випадках ступінь доктора наук можна було надавати без захисту дисертації, зокрема за визначний винахід, відкриття, при представленні підручника або опублікованої чи неопублікованої монографії. Також докторський ступінь можна було отримати здобувачу, який не мав кандидатського ступеня [14, арк. 7].

Таблиця 1. Діяльність Вченої Ради КПІ впродовж 1949–1951 рр.

Навч. роки	Залишилось від минулих років	Подано до Вченої Ради	Розглянуто	Присуджено наук. ступінь	Відхилено	Залишилося
1949/50 рр.	доктор. дис.	6	5	1	4	1
	канд. дис.	32	22	17	5	10
1950/51 рр.	доктор. дис.	8	6	3	3	2
	канд. дис.	39	25	20	5	14

Усього за 1947–1951 рр. за електротехнічними спеціальностями в КПІ захищено лише 11 кандидатських дисертацій, що становило 14% від загальної кількості робіт та дві докторські дисертації. Серед дисертантів були майбутні провідні вчені, засновники наукових електротехнічних шкіл: А.О. Радченко, І.М. Чиженко, П.П. Орнатський, А.В. Владимиров, Б.Є. Патон, В.І. Толубінський, І.Т. Швець [15, арк. 8; 16, арк. 8–9]. Також на 1953/1954 навч. рік було заплановано захист докторських робіт В.Г. Холмського, А.В. Орловського та К.В. Черторижського [17, арк. 1].

Потужною базою підготовки висококваліфікованих наукових кадрів для наукового забезпечення електротехнічної галузі став Інститут електротехніки АН УРСР (з 1963 р. Інститут електродінаміки). Наукова діяльність та відновлення лабораторно-технічної бази Інституту розпочалася після реевакуації в 1944 р. Уже у 1945 р. на спільній Вченій раді Інститутів електротехніки і теплотехніки АН УРСР відбувся перший захист дисертації, яку підготувала К.В. Хрущова. Протягом першого повоєнного п'ятиріччя захищено 13 кандидатських робіт, серед дисертантів представники Інституту електротехніки АН УРСР: І.В. Акаловський, Л.Н. Дашевська, Ф.Л. Катков, Г.К. Нечаєв, Г.Н. Рапопорт, І.М. Сірота, К.В. Хрущова, Є.В. Шкабара, К.Т. Кремльов; Інституту електрозварювання АН УРСР: В.К. Лебедєв і здобувачі Харківського електротехнічного інституту: Д.С. Колобков, Б.Л. Кашеєв, В.Л. Бенін. Із запланованих на 1948 р. захистів трьох докторських дисертаційних робіт до Вченої ради представив дисертаційну роботу лише В.Л. Іносов. Захист Л.В. Цукерника і О.М. Міляха перенесено, у зв'язку із перенавантаженням дисертантів адміністративною роботою [18, арк. 1–2].

З метою активізації та регулювання функціонування системи підготовки та атестації кадрів вищої кваліфікації протягом 1946–1950 рр. виходить низька постанов. Найбільш вагомим досягненням стало

затвердження в 1950 р. нового Положення про аспірантуру, яке визнавало аспірантуру основною формою підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів і рішення щодо системної підготовки докторантів за допомогою установ Академії наук і вищих навчальних закладів [7]. Протягом 1950 рр. проведено ще декілька реорганізаційних заходів щодо поліпшення підготовки аспірантів і докторантів. Постанови Ради міністрів СРСР 1950 р., 1953 р., 1956 р. і 1957 рр. дозволили модернізувати порядок вступу і навчання в аспірантурі. З 1954 р. розпочато набір до аспірантури без відриву від виробництва. Внесено зміни до системи підготовки аспірантів, зокрема знижувалися вимоги до здобувачів наукових ступенів. Наприклад, зменшена кількість іспитів зі спеціальності та іноземної мови, закінчення аспірантури не передбачало обов'язковий захист дисертаційної роботи, а лише зарахування відповідних іспитів. Необхідним стала публікація результатів наукових досліджень і доповідь на науковій конференції чи вченій раді вищого навчального закладу. Також у 1956 р. скасовано докторантуру як основна форма підготовки науковців. Підготовка фахівців вищої кваліфікації повинна була здійснюватися на основі активної участі викладачів у науково-дослідній роботі. Встановлювалися творчі відпустки для завершення кандидатських та докторських дисертаційних праць. Дисертації з того часу приймалися до захисту лише після їхньої публікації у вигляді монографій чи статей [2; 4].

Проведені заходи активізували процес підготовки наукових кадрів і вже протягом 1950–1955 рр. до аспірантури ХПІ на електричні спеціальності було подано 45 заяв, а прийнято 25 осіб, тобто спостерігався конкурс на місця очної аспірантури. За цей період аспірантуру ХПІ закінчило 115 осіб, для наукової і викладацької роботи на кафедрах інституту залишено 58 осіб, з них на електротехнічних кафедрах – 18. Дисертаційні роботи захищало 60% аспірантів (табл. 2). Однак ситуація з підготовкою докторських робіт істотно не змінилася. Над докторською дисертацією працювала лише доцент кафедри електричних станцій ХПІ В.В. Гусєва [19, арк. 5–10].

Таблиця 2. Показники діяльності аспірантури електротехнічного напрямку ХПІ (1950–1955 рр.)

Кафедри	Контингент аспірантів	Кількість захистів
Електричні машини	9	4
Електричні апарати	4	5
Електрифікація промислових підприємств	7	3
Всього:	20	12

Варто підкреслити, що нововведення 1950 рр. негативно вплинули на підготовку аспірантів, а особливо докторантів. Унаслідок скасування докторантури значно знизилася кількість захистів. Незважаючи на те, що частка викладачів із науковими ступенями та вченими званнями поступово зростала їхня чисельність не задовольняла потреби вищої електротехнічної школи. Це відбилося на якісному складі науково-викладацьких кадрів вищої освіти у 1960 рр. Наприклад, в ХПІ в цей період відчувалася гостра нестача викладачів із науковими ступенями та вченими званнями на спеціалізованих кафедрах електротехнічного профілю, зокрема кафедра електричних апаратів налічувала двох докторів технічних наук; кафедри електрифікації промислових підприємств, центральних електричних станцій, передачі електричної енергії – лише одного доктора технічних наук. На кафедрі загальної електротехніки, електровимірювальної техніки, теоретичних основ електротехніки, автоматики і телемеханіки взагалі не було фахівців із докторським ступенем. Усього на електротехнічному факультеті на посадах штатних працівників працювало два доктора наук і двадцять один кандидат наук [20, арк. 1–5]. На електромеханічному факультеті ОПІ в складі п'яти електротехнічних кафедр у 1963 р. працювали лише два доктори та одинадцять кандидатів наук [11, с. 145–147].

Згідно архівних даних на електроенергетичному і електромеханічному факультетах ЛПІ у 1962 р. працював один доктор наук, що становило 1,6% від загальної чисельності професорсько-викладацького складу та двадцять два кандидатів наук – 35,5% (табл. 3). На кафедрах теоретичних основ електротехніки і електричних станцій ЛПІ посади штатних викладачів були вакантні. План прийому до аспірантури інституту виконано лише на 78% [21, арк. 2, 3, 17].

Таблиця 3. Викладацький склад електроенергетичного та електромеханічного факультетів ЛПІ (1962/1963 навч. рік)

Викладацький склад	Електроенергетичний факультет	Електромеханічний факультет
Професор, доктор наук	–	1
Доцент, доктор наук	–	–
Професор	1	–
Кандидат наук	8	14
Старший викладач	5	5
Асистент	12	16
Всього:	26	36

Протягом 1960 рр. відбувався активний пошук нових організаційних форм і методів системи підготовки як аспірантів, так і докторантів. У цей час важливою формою підготовки аспірантів став інститут здобувачів наукових ступенів. Основні аспекти процесу самостійної підготовки наукових робіт були відображені в Положенні щодо здобувачів, затвердженому в 1968 р., що регулювало пошукову діяльність науковців [2, с. 206]. Чільне місце в підборі оптимальній моделі системи підготовки аспірантів мали нові, більш вимогливі форми атестації аспірантів, спрямовані на досягнення позитивного результату.

Досвід реформування докторантури 1947–1956 рр. виявився не зовсім позитивним. З одного боку контингент здобувачів, що прикріплялися до докторантури установ АН УРСР та провідних ВТНЗ мали високий відсоток захистів. Однак переважна більшість докторантів працевлаштовувалися заново та не поверталися до основного місця роботи. Між тим, загальна чисельність докторів наук вищої електротехнічної школи, галузевих установ продовжувала знижуватися. Відбувався активний пошук нових засобів поживлення наукової роботи над докторськими дисертаціями, зокрема впроваджувалися такі форми, як переведення дисертантів на посади наукових співробітників, звільнення їх від викладацької діяльності терміном на два роки для підготовки дисертацій [5]. Усі ці заходи сприяли позитивній динаміці збільшення захистів на здобуття наукового ступеня доктора наук.

14 березня 1965 р. вийшла постанова Президії АН УРСР «Про стан і перспективи підготовки наукових кадрів в АН УРСР», де проведено ретельний аналіз діяльності аспірантури і докторантури установ АН УРСР за попередні п'ятнадцять років. Зокрема, виявлено, що темпи підготовки наукових кадрів не забезпечували зростаючих потреб науки і техніки. Наприклад, в Інституті електродинаміки АН УРСР чисельність наукових співробітників із науковими ступенями становила 22% від загальної контингенту наукових співробітників. Незважаючи на те, що контингент аспірантів і докторантів збільшився, порівняно з 1958 р. (табл. 4), кількість захистів навпаки зменшилася. Так, у 1965 р. аспірантуру закінчило 354 осіб, з яких захистилося лише 40 осіб (11,8 %) [22, арк. 49–55].

Таблиця 4. Чисельність аспірантів і докторантів установ АН УРСР

Роки	Чисельність аспірантів	Чисельність докторантів
1958 р.	1098	187
1965 р.	2170	361

Одним із головних чинників, що сприяв ефективній організації діяльності аспірантури в другій половині 1960-х рр. стало збільшення кількості спеціалізованих вчених рад. Наприклад, в ХПІ з 1950 р. працювала об'єднана Вчена рада із захисту кандидатських і докторських дисертацій електротехнічного і радіотехнічного факультетів. Створення в 1967 р. у ХПІ спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій (голова доцента, к.т.н В.Т. Долбня) за сьома спеціальностями електротехнічного напрямку: електричні апарати, електричні машини, електрообладнання, автоматичне управління і регулювання, прилади і пристрої автоматики і телемеханіки, теоретичні основи радіотехніки, застосування електроніки в народному господарстві і наукових дослідженнях значно активізувало діяльність з підготовки дисертаційних робіт. Лише в 1967 р. у спеціалізованій вчентій раді Д 64.050.04 відбувся захист тринадцяти кандидатських дисертацій, з них вісім співробітниками ХПІ [23].

Отже, протягом 1950–1960 рр. інститут післядипломної професійної підготовки наукових кадрів постійно розвивався і вдосконалювався. Трансформаційні зміни дозволили сформуватися системі підготовки кадрів вищої кваліфікації і дати позитивні результати вже наприкінці 1960 рр. Досвід підготовки аспірантів і докторантів другої половини ХХ ст. є корисним для вдосконалення та підвищення якості системи підготовки наукових електротехнічних кадрів вищої кваліфікації на сучасному етапі. Враховуючи це, заслуговує на окреме дослідження процес підготовки фахівців вищої наукової кваліфікації у галузі електротехніки в Україні, зокрема і у вищій технічній школі, у тому числі і в Харківському політехнічному інституті.

Джерела та література

1. Регейло І.Ю. Становлення і розвиток професійної підготовки наукових працівників та викладачів вузів України (перша половина 1920 рр.) / І.Ю. Регейло // Історико-педагогічний альманах. – Умань : Вид-во УДПУ ім. Павла Тичини. – 2012. – № 2. – С. 200–206.
2. Научные кадры СССР: динамика и структура / под ред. В. Ж. Келле и др. – М. : Мысль, 1991. – 284 с.
3. Васильчук Т.В. Підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації в УРСР 1940-х рр. / Т.В. Васильчук // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – Запоріжжя : ЗНУ, 2010. – Вип. XXVIII. – С. 253–257.
4. Регейло І.Ю. Тенденції розвитку системи підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації в Україні у 50–60 рр. ХХ ст. / І.Ю. Регейло // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Зб. наук. праць. – К : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2011. – № 27. – С. 254–262.
5. Цеховой Н.П. Особенности отечественной подготовки докторантов в 1962–1991 гг. / Н.П. Цеховой // Высшее образование в России. – 2012. – № 11. – С. 148–153.
6. Сидорчук Т. Г. Підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів через аспірантуру в Україні (1920-і – 1970-і роки): Автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Запорізький держ. ун-т. – Запоріжжя, 1998. – 20 с.
7. Ткаченко О.Б. Законодавчо-нормативна база якості підготовки кадрів вищої кваліфікації в Україні (50–60-х рр. ХХ ст.) / О.Б. Ткаченко // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. – Запоріжжя, 2011. – Вип. 20 (73). – С. 50–55.
8. Київський політехнічний інститут. Нарис історії / Під ред. М. З. Згуровського. – К. : Наук. думка, 1995. – 320 с.

9. Національний університет «Львівська політехніка» / Під. ред. Ю. Я. Бобало. – К. : ТОВ Видавничий центр «Логос Україна», 2009. – 447 с.
10. Харьковский политехнический институт. 1885–1985: история развития / отв. ред. Н. Ф. Киркач. – Х. : Вища школа, 1985. – 223 с.
11. Одесский политехнический институт. Краткий исторический очерк (1918–1968) / Отв. ред К.С. Коваленко. – К. : Изд. Киевского университета, 1968. – 222 с.
12. Державний архів Харківської області (ДАХО), ф. Р-5404, оп. 2, спр. 66, 22 арк.
13. Державний архів м. Києва (ДАК), ф. р-308, оп. 13, спр. 77, 64 арк.
14. ДАК, ф. р-308, оп. 9, спр. 94, 14 арк.
15. ДАК, ф. р-308, оп. 9, спр. 112, 16 арк.
16. ДАК, ф. р-308, оп. 9, спр. 94, 14 арк.
17. ДАК, ф. р-308, оп. 10, спр. 84, 42 арк.
18. Інститут архівознавства Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (ІА НБУВ), ф. 263, оп. 1, спр. 20, 3 арк.
19. ДАХО, ф. р-1682, оп. 13, т. I, спр. 171, 20 арк.
20. ДАХО, ф. р-1682, оп. 14, спр. 1081, 31 арк.
21. Державний архів Львівської області, ф. р-120, оп. 25, спр. 1, 17 арк.
22. ІА НБУВ, ф. 263, оп. 1, спр. 549, 222 арк.
23. Особистий архів професора, д.т.н. В. Т. Долбі.

Tveritnikova E. Ye. Scientific personnel support of electrotechnical system of Ukraine (1950–1980)

It is dealt with formation stages of a training and certification system of scientific and pedagogical personnel with electrotechnical specialization in leading technical colleges and academic institutions of Ukraine during 1950–1980 years. Based on analyze of legal documents it's determined the main features of functioning of postgraduate and doctoral institution against the background of educational public policy of the second half of XX century. It is outlined the features of a preparation of scientific personnel for electrotechnical complex, in particular it is investigated the operations of academic councils; it is singled out the weaknesses and achievements during different periods of development of the formation system of a scientific and educational potential.

Keywords: high electrotechnical school of Ukraine; formation of scientific personnel; postgraduate; doctoral institution; specialized academic council.

Тверитникова Е. Е. Обеспечение научными кадрами электротехнический комплекс Украины (1950–1960 гг.)

Рассмотрены этапы формирования системы подготовки и аттестации научных и научно-педагогических кадров электротехнического профиля в ведущих высших технических учебных заведениях и академических учреждениях Украины на протяжении 1950–1960 гг. На основе анализа нормативно-правовых документов установлены характерные признаки функционирования института аспирантуры и докторантуры на фоне образовательной государственной политики второй половины XX в. Освещены особенности подготовки научных кадров для электротехнического комплекса, в частности исследована деятельность специализированных ученых советов, выделены слабые стороны и достижения в разные периоды развития системы формирования научного и образовательного потенциала.

Ключевые слова: высшая электротехническая школа Украины, подготовка научных кадров, аспирантура, докторантура, специализированный ученый совет.

УДК 329(477) НРУ

Ю. О. Шушкевич

РОЗГОРТАННЯ МЕРЕЖІ ОСЕРЕДКІВ НРУ НА РІВНЕНЩИНІ В 1989–1998 рр.

У статті висвітлено один із аспектів діяльності НРУ на Рівненщині, а саме динаміку розгортання мережі осередків в 90-х роках ХХ ст. Проаналізовано перші кроки рухівців щодо розбудови структури власної організації та описано установчі збори в обласному центрі та інших містах Рівненської області. Стаття містить значний масив статистичних даних, які дозволяють прослідкувати динаміку зміни кількості членів партії. Отримані дані ілюструють географію поширення Руху на Рівненщині, а також вказують на активістів, які безпосередньо займалися питанням розвитку партії в області. Також автор звернув увагу на кореляцію між результатами виборів 1998 року до рад усіх рівнів та активністю і чисельністю членів Народного Руху України.

Ключові слова: НРУ; Рівненщина; мережа; політичні партії України, Рух.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю вивчення та систематизації інформації про діяльність НРУ на Рівненщині в 90-х роках ХХ ст. У цьому контексті особливої ваги набуває динаміка розгортання мережі осередків НРУ, як одна з ланок формування впливу на політичну ситуацію в регіоні.

Після появи у лютому 1989 року ідеї створення Народного Руху України за Перебудову, концепцію якого підготували члени Спілки письменників України, відразу з'явилися ініціативні групи в різних регіонах республіки, які почали підготовку до створення місцевих осередків. Однак враховуючи непопулярність ідеї